
Referanser:

Arkivsak: 20/04942-9

Saksdokumenter:

Vedlegg KR 15_26 Kjennetegn på et polarisert samfunn

Religionsdialog og ytringsklima i et mer polarisert samfunn (KM-sak)

Sammendrag

Åpen folkekirkes medlemmer i Kirkemøtet har foreslått en sak for Kirkemøtet i 2026 med forslag om en uttalelse om «Religionsdialog og ytringsklima i en mer polarisert offentlighet».

Saksdokumentet redegjør innledningsvis for forslaget fra Åpen folkekirke og legger til grunn at saken fremmes for Kirkemøtet. Derneft drøftes følgende problemstillinger:

- Hvorfor bør Kirkemøtet komme med en uttalelse og hvem er målgruppen?
- Hva kjennetegner et mer polarisert samfunn og hvordan angår dette Den norske kirke?
- Hvorfor og hvordan kan Den norske kirke være en motkraft mot polarisering?

Underveis foreslås tematikk som kan være relevant å berøre i en uttalelse fra Kirkemøtet.

Sekretariatet vil, ut fra innspillene fra Kirkerådet, og i samråd med aktuell innstilt komiteleder, utarbeide et forslag til en uttalelse som vil forelegges for komiteen ved starten av Kirkemøtet.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta en uttalelse, med tematikk knyttet til religionsdialog og ytringsklima i en mer polarisert offentlighet, ut fra føringene i saksdokumentet.

2. Kirkerådet ber administrasjonen, i samråd med aktuell komiteleder, forberede et forslag til uttalelse som vil forelegges for komiteen ved starten av Kirkemøtet.

Saksorientering

Bakgrunn

1. Uttalelse på Kirkemøtet 2026

Kirkerådet mottok 10. november 2025 følgende henvendelse fra Åpen folkekirkes medlemmer i Kirkerådet

Åpen folkekirkes medlemmer i Kirkemøtet fremmer følgende sak til Kirkemøtet 2026:

Religionsdialog og ytringsklima i en mer polarisert offentlighet – en uttalelse om folkekirkes bidrag til en nyansert samtale, rom for refleksjon og større forståelse for annerledes tenkende og troende.

Begrunnelse:

De siste årene har vi sett økt politisk polarisering i mange land, og vi erfarer at dette også påvirker Norge og den norske offentligheten. Flere peker på behovet for en roligere samtale, men både tradisjonelle og nye medier øker tempoet og gir de som snakker i store bokstaver og har tydelige meninger størst oppmerksomhet.

Hvordan kan Den norske kirke bidra til å skape samfunn – både i Norge og internasjonalt – hvor dialogen og ønske om å forstå den andre står i høysetet? Det er et tema Åpen folkekirke mener Den norske kirkes øverste organ burde sette på dagsorden og forsøke å gi noen nye tanker og svar til befolkningen – og kanskje inspirere politikere til å ta større ansvar.

Vi ser fram til å bidra i utviklingen av saken og til en god behandling på neste års kirkemøte.

Saksdokumentet legger til grunn at uttrykket «polarisert *offentlighet*» begrenser denne saken til å legge hovedvekten på hva som skjer i det offentlige rom, selv om polariseringen også påvirker andre deler av samfunnslivet og folks privatliv. Forslagsstiller legger til grunn at økende polarisering, både internasjonalt og i Norge, har negative konsekvenser. Som motkraft pekes det på «rom for refleksjon og større forståelse for annerledes tenkende og troende». Det forutsettes at Den norske kirke kan bidra til å snu en uheldig utvikling, og spørsmålet blir derfor hvorfor og hvordan?

Åpen folkekirke legger i forslaget opp til en bred målgruppe for uttalelsen, når kirken skal «forsøke å gi noen nye tanker og svar til *befolkningen* – og kanskje inspirere *politikere* til å ta større ansvar». Det er ambisiøst å nå en så åpen målgruppe gjennom en kort uttalelse. Administrasjonen foreslår derfor at

Kirkemøtets uttalelse i første rekke henvender seg til kirken selv: til medlemmer, frivillige, tillitsvalgte, ansatte og ledere.

Om kirkens folk forvalter ytringsfriheten på en ansvarlig måte, bidrar det til å motvirke polarisering, ikke bare internt i kirkelige sammenhenger, men i samfunnet som helhet. Kirkemøtets uttalelse kan tydeliggjøre kirkens fellesskapsbyggende grunnverdier og erfaringer i møte med mennesker med ulike politiske oppfatninger, kultur, tro og livssyn. Uttalelsen kan oppfordre til aktiv og ansvarlig bruk av ytringsfriheten og til dialogiske samtaler med respekt for ulike meninger. Gjennom dette vil Kirkemøte sende et tydelig signal til befolkningen og politikerne om hvordan ytringsansvar og dialog kan motvirke et polarisert samfunn.

2. Et polarisert samfunn

2.1 Evangeliets utfordrende kraft

Innledningsvis må det minnes om at kirken alltid har utfordret enkeltmennesker og fellesskap. Jesu radikale budskap om syndserkjennelse, nåde, likeverd og menneskeverd har i 2000 år rokket ved familie- og samfunnshierarkier og etablerte oppfatninger, og provosert makthavere. Kirkelig samrøre med verdslig makt og misbruk av religion for egen vinnings skyld, har bidratt til konflikter, motsetninger og utenforskap. Slik sett har kirken i én forstand bidratt til polarisering. Men kirken har også, ved å insistere på enkeltmenneskets verdi og etablering av nye inkluderende og grensesprengende fellesskap, brutt ned destruktive og diskriminerende strukturer. I dette ligger kraften til å motvirke polarisering. Kirken må derfor nærme seg tematikk knyttet til polarisering med ydmykhet, men også med stolthet og frimodighet.

Ulike oppfatninger ut fra forskjellige livssyn og verdier, er ikke i seg selv et problem for samfunnet. Tvert imot, slikt mangfold stimulerer til helt nødvendig samfunnskritikk og meningsbrytninger. Kirkens profetiske røst må derfor ikke skygge unna kontroversielle temaer som utfordrer enkeltmennesker og makthavere. Denne saken handler om *hvorledes* man ytrer seg i det offentlige rom.

1.2 Kjennetegn på et polarisert samfunn

Stikkordsmessig kjennetegnes den økende polariseringen i vår tid av:

1. større motsetninger og sterkere identitetsmarkører mellom mennesker.
2. fra «vi» til «vi og de andre», økt fremmedfrykt, mangfold problematiseres.
3. felleskultur og fellesverdier svekkes.
4. økt politisk spenning, ytterfløyer styrkes.
5. ytringsfriheten er under press, kanselleringskultur og ytringsvegring.
6. endret mediebilde, sosiale medier overtar for redaktørstyrte.
7. hardere offentlig ordskifte, sannhetsbegrepet utvannes.
8. økende populisme: appell til «folket» som motsetning til «eliten», forenklinger og mer appell til følelser enn fornuft.

I vedlegget finnes en mer utdypende beskrivelse av disse kjennetegnene.

Punktene over bidrar på forskjellige måter, og i ulike kombinasjoner, til en mer splittet befolkning. Dette gjør oss sårbare og mindre motstandsdyktige i kriser, og vi blir lettere offer for autoritære og destruktive krefter. Når sikkerhetsmekanismer som fellesverdier, respekt for menneskerettigheter og rettsorden og internasjonalt samarbeid svekkes, øker frykten i befolkningen. Framtidshåpet sviner og ensomhet og følelsen av maktesløshet øker. Dermed blir polariseringen en ond spiral.

Noen mer konkrete tema bidrar til et polarisert ordskifte i kirkelige kretser. Dette er tema som har preget debatter i Den norske kirke, men også i økumeniske og internasjonale relasjoner mellom kirker og kirkelige miljøer:

- Selektiv bruk av bibeltekster og ordbruk i teologisk uenighet
- Forhold knyttet til familie, kjønnsroller, seksualitet og kjønnsidentitet
- Abort
- Kristensionisme, antisemittisme, Israel og Palestina
- Kristennasjonalisme

Eksempler på dette er debattene om likekjønnet vigsel i Den norske kirke, synet på Israel ut fra teologiske og politiske perspektiver og kristennasjonalismen i Russland og USA.

3. Motvekt mot polarisering

3.1 Kirkens utfordring

«Hvordan kan Den norske kirke bidra til å skape samfunn – både i Norge og internasjonalt – hvor dialogen og ønske om å forstå den andre står i høysetet?»

Spørsmålet fra Åpen folkekirke er viktig, og samtidig medfører det noen utfordringer. Hvordan er samtaleklimaet i kirkelige kretser, og hvordan møter kirken mangfoldet blant sine medlemmer? Folkekirken er underveis i forsoningsprosesser overfor samer og nasjonale minoriteter, og har nylig bedt om unnskyldning for sin behandling av skeive. Spørsmål om kvinners prestetjeneste og holdninger til mennesker med ulike kjønnsidentiteter vekker stadig diskusjoner, ofte med harde ord til meningsmotstandere. Kirken er også langt fra målet om likeverdig deltakelse i det kirkelige fellesskapet for mennesker med funksjonsvariasjoner, og for kristne migranter med andre tradisjoner enn folkekirkens majoritet. Den norske kirke har også utviklet et kirkedemokrati med røtter i en allmenn politisk tradisjon hvor interessen motsetninger gir grunnlag for partidannelser. Dette kan også tenkes å stimulere til å fokusere mer på det som skiller enn som samler.

Alt dette gir rom for polarisering og økt konfliktnivå. Det er lite hensiktsmessig at en utadrettet uttalelse på Kirkemøtet i 2026 tar opp disse indrekirkelige temaene. De nevnes likevel her for å minne om at Den norske kirke har mange interne

utfordringer. Hvordan de håndteres vil være avgjørende for kirkens troverdighet og muligheter til å motvirke polarisering i det norske samfunnet og også internasjonalt.

Før vi går videre til å se på kirkens *positive* bidrag og mange muligheter for å motvirke polarisering, må vi stoppe opp ved to sentrale begreper, ytringsfrihet og dialog.

3.2 Ytringsfrihet

Ytringsfriheten er lovfestet i Grunnlovens § 100. I denne sammenheng er det også relevant å nevne religionsfriheten i Grunnlovens § 16. Begge disse er grunnleggende menneskerettigheter, hjemlet i bl.a. Den europeiske menneskerettighetskonvensjon og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter.

Men ingen av disse rettighetene er absolutte. *Juridiske* begrensninger på ytringsfriheten er pålagt gjennom lov. § 185 i Straffeloven definerer «hatefulle ytringer»:

Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt offentlig setter frem en diskriminerende eller hatefull ytring. Som ytring regnes også bruk av symboler. Den som i andres nærvær forsettlig eller grovt uaktsomt fremsetter en slik ytring overfor en som rammes av denne, jf. annet ledd, straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.

Med diskriminerende eller hatefull ytring menes det å true eller forhåne noen, eller fremme hat, forfølgelse eller ringeakt overfor noen på grunn av deres

- a) hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse,
- b) religion eller livssyn,
- c) seksuelle orientering,
- d) kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk, eller
- e) nedsatte funksjonsevne.

Med ytringsfriheten følger et ytringsansvar. Selvpålagte begrensninger av ytringsfriheten, ut over det juridiske, er avgjørende for et godt ytringsklima. Ofte er det dette som utfordres i et polariserende ordskifte i det offentlige rom. Selv om en ytring er lovlig, kan den være etisk forkastelig. Kirken kan bidra med å sette en etisk standard for ytringer i det offentlige rom.

Som eksempel kan tro, gudsrelasjon og åndelighet være noe av det viktigste og mest sårbare for et menneske. Derfor kan kommentarer som berører dette på en særlig måte angå selvbildet og nære relasjoner til andre. De som uttaler seg offentlig om navngitte grupper eller enkeltpersoners religiøse og personlige erfaringer og synspunkter, har et særlig ansvar for hvordan de forvalter sin ytringsfrihet. Fordommer mot enkelte grupper, eller sårende personkarakteristikker, kan unngås uten at det begrenser den nødvendige offentlige religionskritikken og saklige meningsutvekslinger om teologi og etikk.

3.2 Dialog

«Dialog» brukes i det daglige ofte synonymt med samtale. Men når Åpen folkekirke oppfordrer til et mer dialogisk samtaleklima, siktes det til dialog som en særlig samtaleform. Dialog er noe annet enn debatt, for i debatten er målet å argumentere slik at en overbeviser meningsmotstanderen og får vedkommende til å skifte mening. Dette er ikke dialogens hensikt. En mye brukt dialogdefinisjon er gitt av Anne Hege Grung:

Dialog er et møte ansikt til ansikt mellom likeverdige parter uten skjulte hensikter. Jeg går inn i en dialog, ikke for å forandre den andre, men for å ta del i den gjensidige forandring som kan skje gjennom et møte.

Målet er ikke å komme fram til enighet eller å finne et minste felles multiplum, men å øke forståelsen av og kjennskapet til hverandre, samt å utforske muligheter for felles innsats for samfunnet. En dialogisk samtale kjennetegnes av:

- ønske om å komme fram til noe sammen slik at alle kommer ut som «vinnere».
- bestrebelse på å spille hverandre gode. Dette krever respekt og omtanke.
- åpenhet og ærlighet – ingen skjulte agendaer, retoriske grep eller hersketeknikker.
- saklig og konstruktiv kritikk.
- vilje til å lytte til den andre og til å la seg bevege.
- bevissthet om ulike maktrelasjoner, kjønn og kompetanse.

En dialogisk samtale eller ytring er et ideal alle bør strebe mot, men ingen oppnår dette fullt ut. Men alle skjerpe kan skjerpe sin bevissthet om hvordan en forholder seg til andre.

Det er høstet mange gode erfaringer i dialogarbeid i kirkelige sammenhenger, både gjennom organiserte dialoger på lokalt og nasjonalt nivå og i internasjonale sammenhenger. Den uorganiserte hverdagsdialogen, dagliglivets menneskemøter og samarbeid mellom mennesker med ulike tro, livssyn og meninger er kanskje noe av det viktigste man kan gjøre for å skape gode fellesskap som motvirker polarisering.

4. Folkekirkens bidrag og muligheter

4.1 Det opplagte utgangspunkt

Den norske kirke arbeider for «Mer himmel på jord» i visshet om at kirkens oppdrag er å forkynne evangeliet om frelsen i Jesus Kristus. Kirkens viktigste ressurs for å motvirke polarisering er å utvise nestekjærighet og bygge det grensesprengende fellesskapet som Jesus viste oss. Kirken er en håpsbevegelse, og å formidle håp, trygghet og framtidstro er kanskje kirkens viktigste bidrag i dagens urolige verden.

Kirkemøtets strategiplan konkretiserer kirkens oppdrag, og flere av målene er særlig relevante for denne saken:

- Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet

- Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
- Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle
- Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
- Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner¹

En uttalelse fra Kirkemøtet bør bygge på dette fundamentet.

4.2 Folkekirkens unike posisjon

Den norske kirke er med sine om lag 3,5 millioner medlemmer landets største medlemsorganisasjon og har en unik rolle i sivilsamfunnet og i relasjon til offentlige instanser og myndigheter, både på kommunalt og statlig nivå. Kirken har også nære relasjoner til alle de største kirkene og trossamfunnene i Norge, og samarbeider også med en rekke sivilsamfunnsorganisasjoner. Et omfattende internasjonalt kontaktnett er bygd opp over lang tid gjennom økumenisk samarbeid, misjon og diakonale organisasjoner. Kirken har om lag 7000 ansatte, 80 000 frivillige, en gjennomgående demokratisk styringsstruktur og kirkebygg og andre lokaler i alle landets kommuner. Kirken driver, i samarbeid med kirkelige organisasjoner, et omfattende barne- og ungdomsarbeid og utstrakt diakonal virksomhet. Nevnes kan også kirkens viktige rolle i omsorg og beredskapsarbeid, både i nære forhold og for landets sikkerhet. Alt dette gir kirken helt unike muligheter til å være påvirkningsagent og selv bidra til å bygge gode og trygge fellesskap hvor enkeltmennesker ivaretas og får bidra på likeverdige måter.

4.3 Forslag til tema og aktiviteter

Hvordan kan så folkekirken mer konkret bidra «til en nyansert samtale, rom for refleksjon og større forståelse for annerledes tenkende og troende»? Forslagene nedenfor er ment som stimulans for Kirkemøtets drøfting om hva man vil si i en uttalelse.

Utgangspunkt: Kirkens lære og verdigrunnlag

Kirkens viktigste bidrag mot polariseringen i samfunnet, er å løfte fram kirkens lære og verdigrunnlag om nestekjærlighet, menneskeverd og likeverd. Dette gjøres i ord og handling, i prekener, forkynnelse og kommunikasjon ut i offentligheten og ikke minst i diakonien. Kirkens talspersoner kan bli mer aktive i offentlige ordskifter om grunnleggende verdispørsmål om menneskeliv og menneskeverd. Dagens debatter om asylpolitikk og innvandrere, særlig muslimer, er bare ett aktuelt område hvor debattertemperaturen stiger, og hvor kirken har mye å bidra med.

I 2021 vedtok Kirkerådet *Rom for alle – bruk for alle. Forventningsdokument om likestilling, inkludering og mangfold i Den norske kirke*. Dette dokumentet summerer godt opp kirkens verdigrunnlag, og kan være nyttig å se på i arbeidet med en uttalelse.²

¹ Mer himmel på jord - Den norske kirkes strategi for 2022–2029 [Strategiplan](#)

² [Rom for alle - bruk for alle. Forventningsdokument om likestilling, inkludering og mangfold, KR 95/21](#)

Mangfold og fellesskap

Kirken vet mye om hva som skaper gode mellommenneskelige relasjoner og fellesskap som preges av likeverd og respekt for mangfold og ulike meninger. Men det er mange utfordringer i å omsette dette i praksis. Kirken selv strever med å håndtere mangfold og inkludering, men har likevel mange gode erfaringer med inkluderende og trygge fellesskap. Disse er viktige for å motvirke polarisering og usunn gruppetenkning.

To områder som ofte berøres i offentlig debatt er skeive og innvandrere. Folkekirken har lang erfaring med ordbruk og holdninger som virker splittende eller samlende. Disse erfaringene er viktige i arbeidet for et godt ytringsklima og rolige og respektfulle samtaler. Også oppgjøret med fornorskningspolitikken og forsoning minner oss om kirkens problematiske forhold til mangfold. Hva har vi lært som kan brukes for å forebygge polarisering? Erfaringer og undersøkelser kan systematiseres og tas i bruk i arbeidet med å motvirke polarisering. Dette er relevant for samtaleklimaet ikke bare på den offentlige arena, men også i indrekirkelige sammenhenger, fra lokalmenighetene og helt til Kirkemøtet.

Rasisme, diskriminering og mobbing

Det pågår et omfattende HR-arbeid i kirken for å forhindre diskriminering. Kirken bør være i front i slikt arbeid og et eksempel for andre store organisasjoner.

Kirkerådet er i gang med et mangfoldig arbeid mot rasisme, diskriminering og fremmedfrykt, herunder arbeid for å motvirke islamofobi og antisemittisme.

Teologisk nemnd har igangsatt et teologisk arbeid om «annengjøring» som er et viktig bidrag i arbeidet mot fremmedgjøring, utenforskap og rasisme. Det vurderes å fremme en sak til Kirkemøtet om rasisme i 2027. Kirkemøtets uttalelse i 2026 kan være en opptakt til en slik sak året etter.

Rasismearbeidet drar veksler på kirkens langvarige menneskerettighetsarbeid og samarbeid med økumeniske organisasjoner og ulike sivilsamfunnsaktører. De kirkelige barne- og ungdomsorganisasjonene og kirkelige dialogsentre har også arbeid mot rasisme og diskriminering på sin agenda. Flere har laget opplegg som kan tas i bruk i lokalmenighetene. Mellomkirkelig råd og Kirkelig dialogsenter i Oslo har utarbeidet heftet og nettressursen «*Homo, hore, jøde, terrorist, svarting – sier vi*» som bidrar til å gjenkjenne og arbeide mot fordommer, fremmedfrykt og rasisme. Opplegget som primært retter seg mot konfirmantlærere, brukes nå også i skolen.

Folkekirken sitter samlet sett med mye erfaring og mange ressurser som kan mobiliseres for å motvirke utenforskap og polarisering.³ Kirken kan også i sterkere grad engasjere seg i å bidra til Regjeringens *Handlingsplan mot muslimfiendtlighet 2025–2030* og *Handlingsplan mot antisemittisme 2025–2030*.

Rom for samtale

---

³ Kirkelig dialogsenter Oslo - [Sier vi](#), hefte og nettside
De kirkelige dialogsentrene har mye relevant arbeid og ressurser [Kirkelige dialogsentre](#)

Kirkens lokaler er møtesteder for hele befolkningen og er unike arenaer for rolige og trygge samtaler. I mange menigheter og lokalsamfunn tilrettelegger diakoner og andre kirkelige medarbeidere for slike samtaler. Dette er også møtesteder for mennesker som av ulike grunner, trenger et trygt fellesskap. Det er uutnyttede muligheter for samarbeid med andre kirker og organisasjoner i lokalsamfunn, særlig i byer. Dette krever ressurser, men sammen med andre er man sterkere rustet til å tilby det som mange savner i et polarisert samfunn, nemlig fellesskap og møteplasser hvor med åpne og langsomme samtaler om det man har på hjertet og det man er bekymret for i møte med skremmende tendenser i dagens verden.

Kirken har rom, folk og store muligheter til å innby til temakvelder som tar opp tematikk knyttet til polarisering: rettferdighet, menneskerettigheter og fred - lokalt, nasjonalt og internasjonalt. De fysiske rommene er viktige i en tid hvor mange tilbringer mye tid alene med sosiale medier. Dette gjelder både unge og eldre. I enerom møter man liten motstand mot egne meninger og tanker, noe som lett resulterer i ytringer som er for lite gjennomtenkte og som bidrar til mobbing, trakassering og polarisering. Fysiske møter mellom mennesker med ulike meninger og erfaringer i et åpent og respektfullt samtaleklima er det beste vern mot polarisering.

Dialog

Den norske kirke har på nasjonalt nivå og i over 30 år deltatt i organiserte tros- og livssynsdialoger, i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) og i kontaktgrupper mellom Mellomkirkelig råd og muslimske, jødiske, buddhistiske og human-etiske trossamfunn. Kirken deltar også i internasjonalt dialogarbeid i samarbeid med økumeniske organisasjoner.

STL har de senere år opprettet flere lokallag, og Den norske kirke har kirkelige dialogsentre i Oslo, Drammen, Stavanger, Bergen og Trondheim, i tillegg til Dialogforum Østfold. Gjennom dette omfattende samarbeidet og kontaktnettet får kirken:

- Opplæring i og bruk av dialogisk samtalemetode
- Kunnskap om og kontakt med andre tros- og livssynssamfunn
- Øvelse i toleranse og respekt for ulikhet
- Mulighet for respektfulle og ærlige samtaler om det som forener og skiller

Utfordringen nå er å bruke disse ressursene i mye større grad også i lokalmenighetene, for ingen kommuner i landet er nå uten mennesker som tilhører andre tros- og livssynssamfunn enn Den norske kirke. Et sted å begynne er å styrke de kirkelige dialogsentrene og etablere nye i bispedømmer som mangler sentre. Dialogsentrene arbeider nært med lokalmenigheter og er en svært viktig ressurs i kirkens arbeid for et bedre ytringsklima og økt forståelse for mangfold og dialog.

Kunst og kultur

Nevnes bør også de muligheter som finnes i kunsten og kulturens evne til å synliggjøre mangfold og ulike tradisjoner og gjennom det bygge gode fellesskap.

Kunst og kultur er avgjørende viktig for å tydeliggjøre og håndtere verdibrytninger og kulturkonflikter. Ikke minst er litteratur og språk essensielt for å øve oss opp i saklige og respektfulle meningsutvekslinger. I arbeidet med forsoningsprosesser med samer og nasjonale minoriteter erfares det også hvor viktig synliggjøring og annerkjennelse av minoritetsgruppers kultur og tradisjoner er for forsoningsarbeid. Det samme vil trolig gjelde i møte med innvandreres ulike kulturer, men på dette området er kirken i startgropen.

Demokrati og deltakelse

Til sist bør det kort nevnes hvilket ansvar alle som deltar i kirkens demokratiske styringsstruktur og uttaler seg på vegne av kirken har for å bidra til et sunt ytringsklima som bygger fellesskap og ikke bryter dem opp. Man bør etablere kjøreregler for debattkultur i kirkens råd og utvalg. Ungdommens kirkemøte har jobbet med debattkultur og her er det mye godt å bygge videre på.

Kirkelige ledere bør delta i offentlig debatt på en eksemplarisk måte og også oppfordre kirkens medlemmer til å være aktive i offentlige debatter for å bekjempe en taushetskultur.

5. Oppsummering

Forrige avsnitt viser at Den norske kirke har et verdigrunnlag og en posisjon som gjør den unikt godt rustet til å bidra til å motvirke polarisering i samfunnet. Kirken kan tilby gode og trygge fellesskap, ikke bare for kirkens egne medlemmer, men for alle som ønsker å være med. Den norske kirke er kanskje den institusjonen i Norge som har bredest kontaktnett med mennesker med ulik tro og livssyn og ikke minst et stort internasjonalt nettverk som gir innsikt i polariseringens globale virkninger. Kirkens aktive medlemmer og ledere er i posisjon til å være tydeligere stemmer i offentligheten og motstemmer mot destruktive tendenser.

Dette forutsetter samtidig en bevissthet om hvorledes kirkens talspersoner selv opptrer. Kirken må synliggjøre sitt verdigrunnlag gjennom sin offentlige virksomhet. Og kirken må minne alle sine medlemmer og deres eget ansvar for hvordan de forvalter vår ytringsfrihet. Med dette utgangspunktet foreslås det at Kirkemøtets uttalelse primært retter seg til kirkens egne medlemmer. Gjennom dette vil Kirkemøtet også gi et tydelig budskap ut i samfunnet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Selve uttalelsen har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser. Arbeidet med tematikken som uttalelsen omtaler forutsettes dekket innenfor ordinære budsjetter.